

Európska únia
Európsky sociálny fond

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA,
VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

NÚCEM
NÁRODNÝ ÚSTAV CERTIFIKOVANÝCH
MERANÍ VZDELÁVANIA

ZVYŠOVANIE KVALITY VZDELÁVANIA
NA ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKOLÁCH
S VYUŽITÍM ELEKTRONICKEHO TESTOVANIA

INTERAKČNÉ ŠTÝLY UČITEĽOV

Lucia Gálová – Soňa Vašíčková
Bratislava, 20.-21. 2015

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

VÝSKUM

TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ

„**Pedagogická interakcia** znamená vzájomne sa ovplyvňujúcu činnosť učiteľa a žiakov ako základ moderne chápaného výchovno-vzdelávacieho procesu.“

Gavora, 1988

Interakčný štýl je spôsob interakcie, ktorý učiteľ preferuje, je to relatívne stabilná charakteristika, ktorá ho dobre reprezentuje a má bezprostredný vplyv na kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu.

VÝSKUMNÉ CIELE

- zistiť rozdiely v jednotlivých charakteristikách interakčného štýlu medzi učiteľmi matematiky, slovenského jazyka a literatúry a triednymi učiteľmi na základných školách a gymnáziách SR,
- porovnať rozdiely v hodnotení interakčných štýlov učiteľov žiakmi so sebareflexiou učiteľov,
- zistiť, či existuje vzťah medzi interakčným štýlom učiteľov a vzdelávacími výsledkami žiakov,
- zistiť spokojnosť žiakov a učiteľov so vzájomnými vzťahmi a ich odporúčania pre zlepšenie vzťahov.

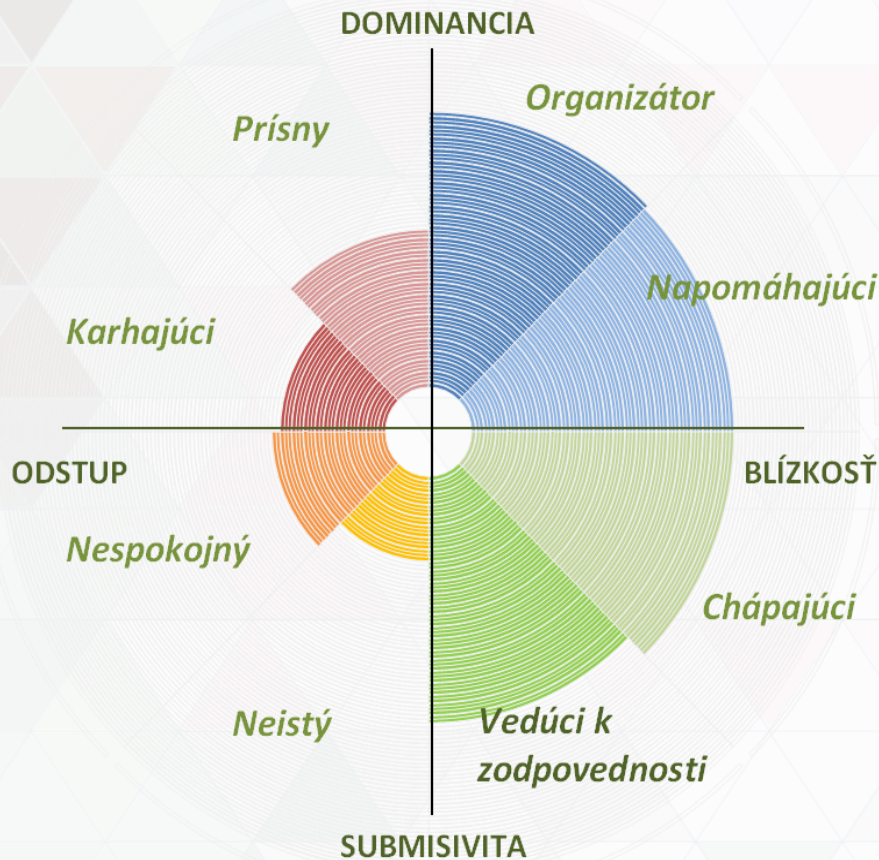
VÝSKUMNÉ NÁSTROJE

Dotazník interakčného štýlu učiteľa

- QTI - ©Wubbels a kol.,
- slovenská adaptácia: Gavora, Mareš, den Brok,
- skrátená 48 položková verzia

+ doplnené o položky: spokojnosť so vzťahmi a odporúčania pre zlepšenie vzťahov.

VÝSKUMNÉ NÁSTROJE

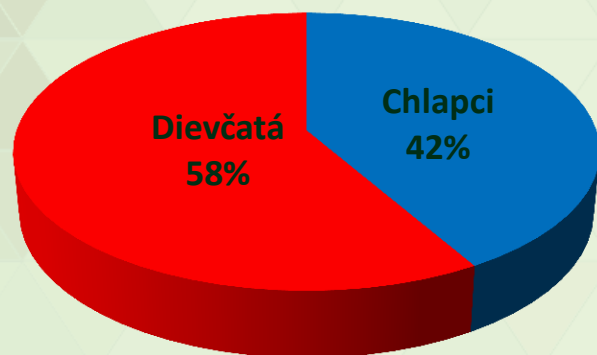

Cirkumplex poskytuje komplexnú informáciu o interakčných štýloch. Štýly, ktoré sú postavené oproti sebe, sú akoby protikladné (napr. *Napomáhajúci* vs. *Nespokojný*). Štýly, ktoré sú v kruhu vedľa seba, spolu súvisia (napr. *Napomáhajúci* súvisí s *Chápajúcim* a *Organizátorom*).

Osi **proximity** (Blízkosť vs. Odstup) a **vplyvu** (Dominancia vs. Submisivita) charakterizujú jednotlivé štýly (napr. *Napomáhajúci* je charakterizovaný blízkosťou a dominanciou, *Chápajúci* zas blízkosťou a submisivitou).

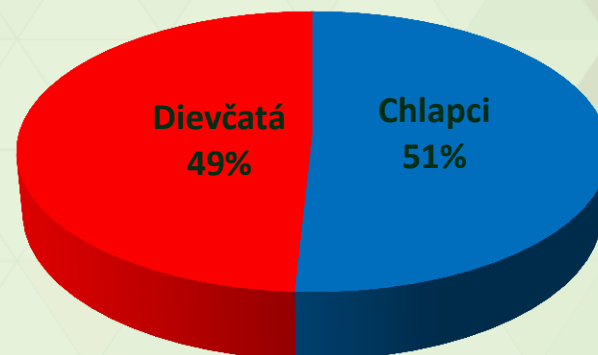
VÝSKUMNÝ SÚBOR - ŽIACI

Gymnázia (N=3969)

3. ročník/Septima

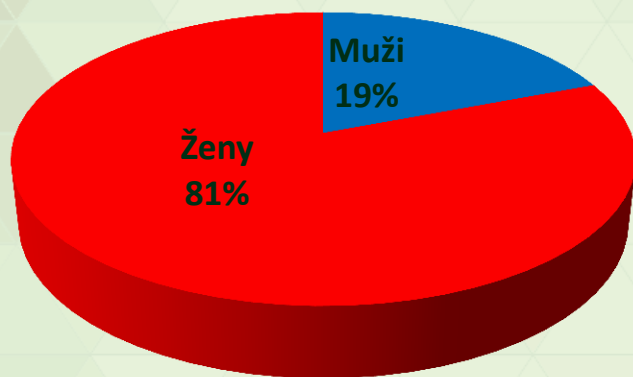
Základné školy (N=2770)

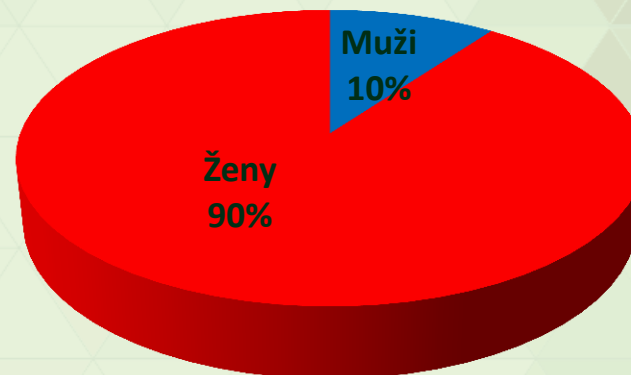
9. ročník

VÝSKUMNÝ SÚBOR - UČITELIA

Gymnázia (N=3969)

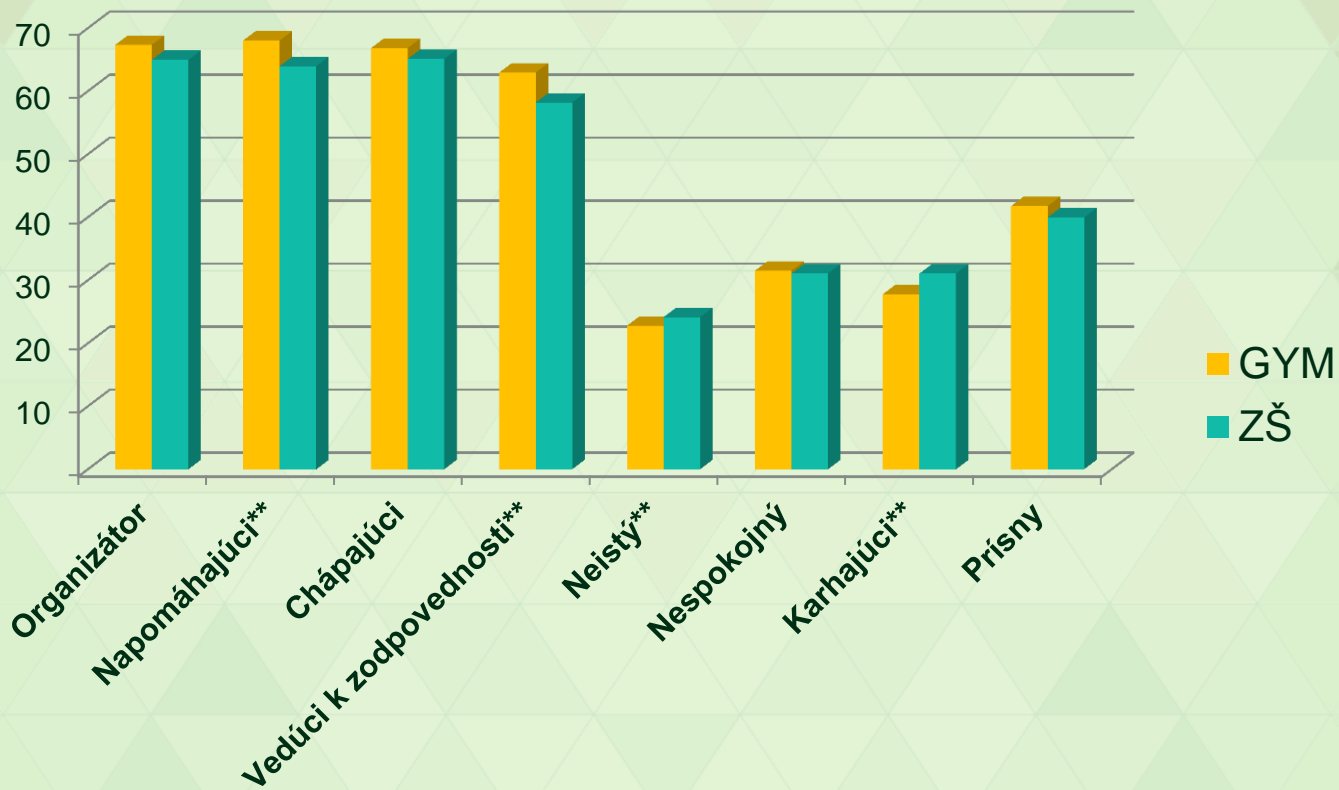
Základné školy (N=2770)

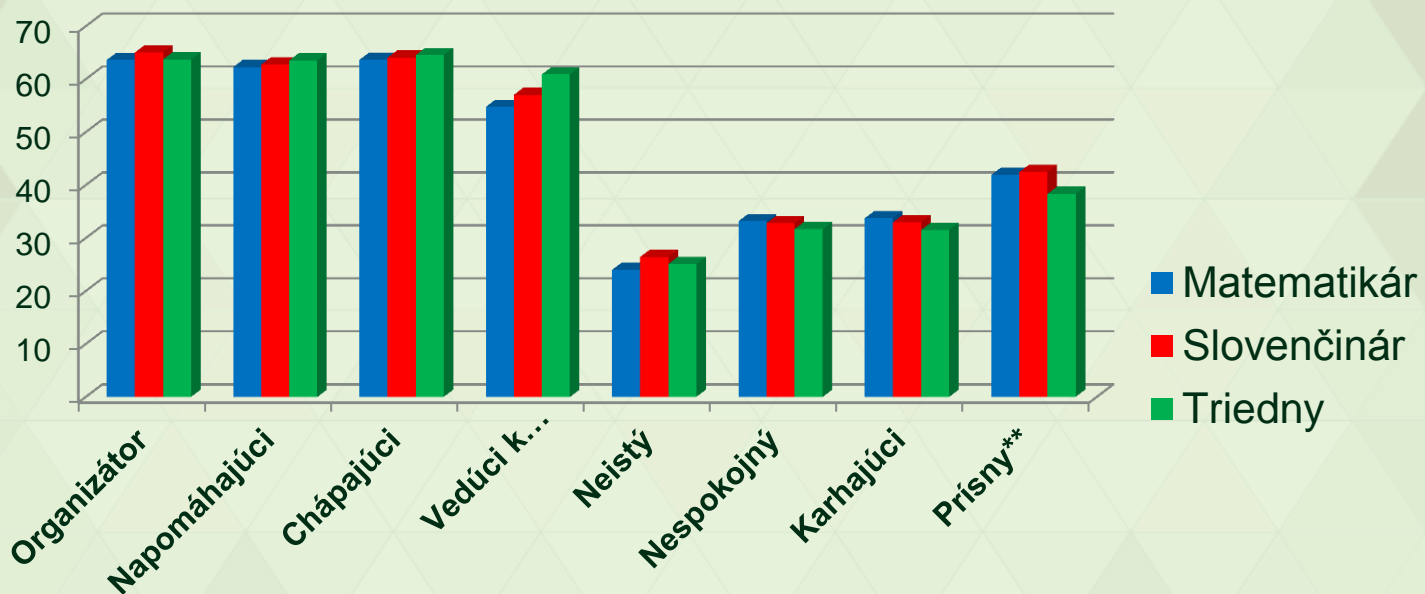
VÝSLEDKY

Porovnanie charakteristík učiteľov na GYM a ZŠ

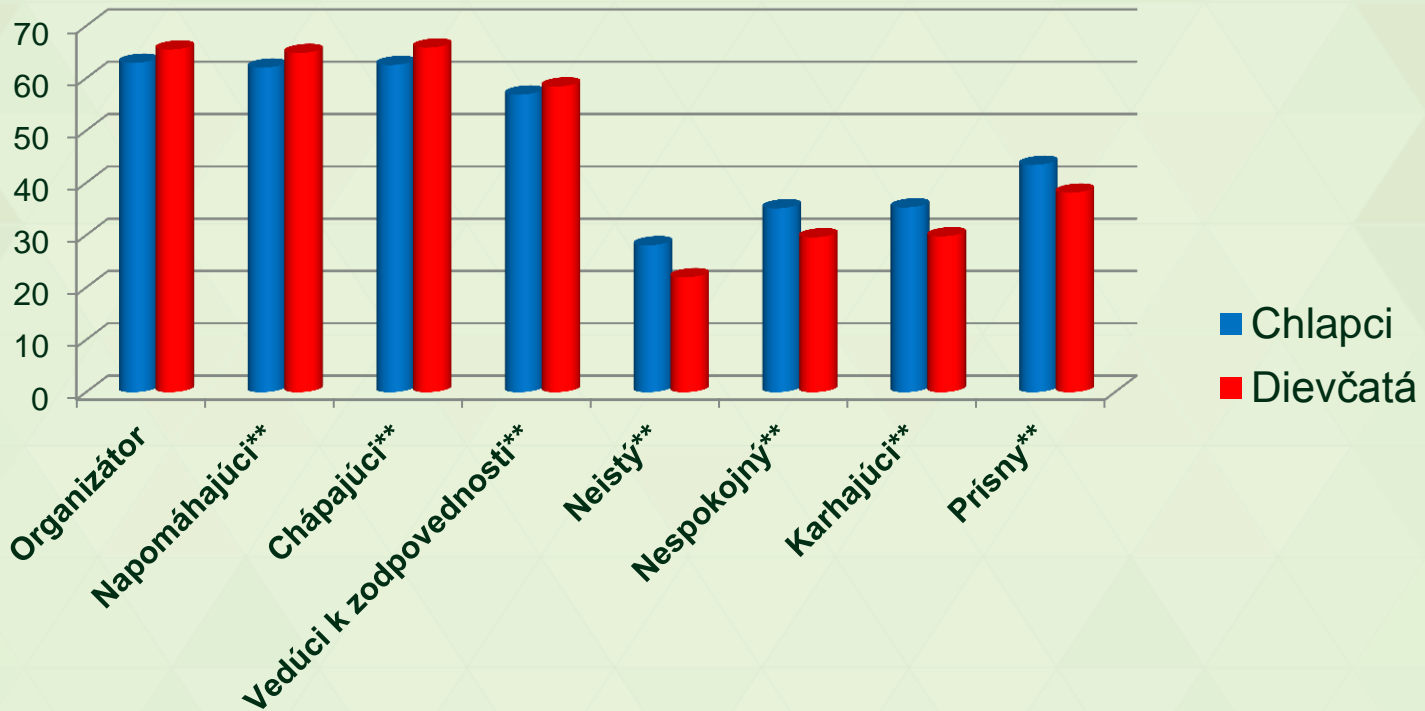
VÝSLEDKY

Porovnanie charakteristík učiteľov podľa predmetov na ZŠ

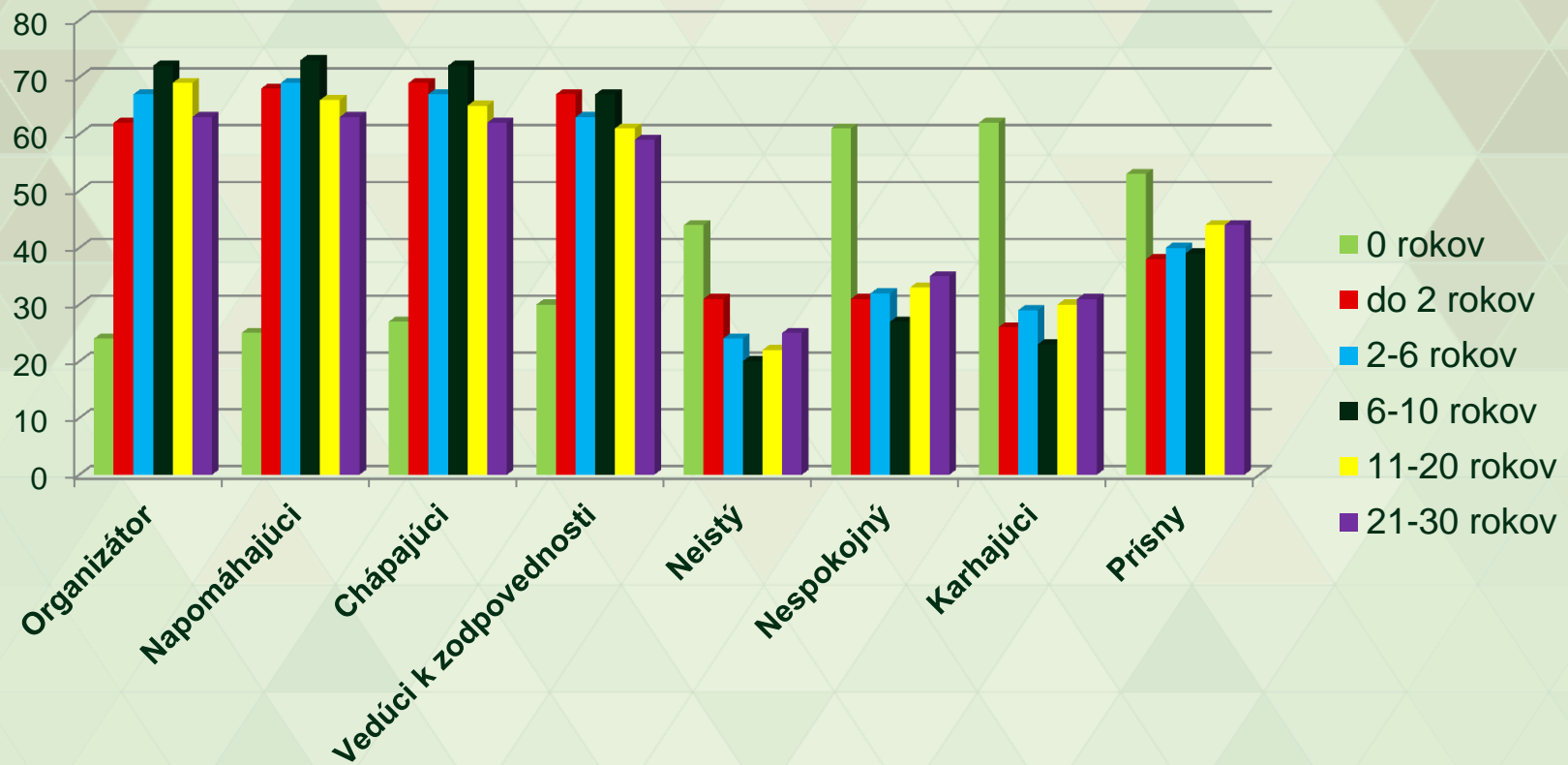
VÝSLEDKY

Porovnanie hodnotení dievčat a chlapcov

VÝSLEDKY

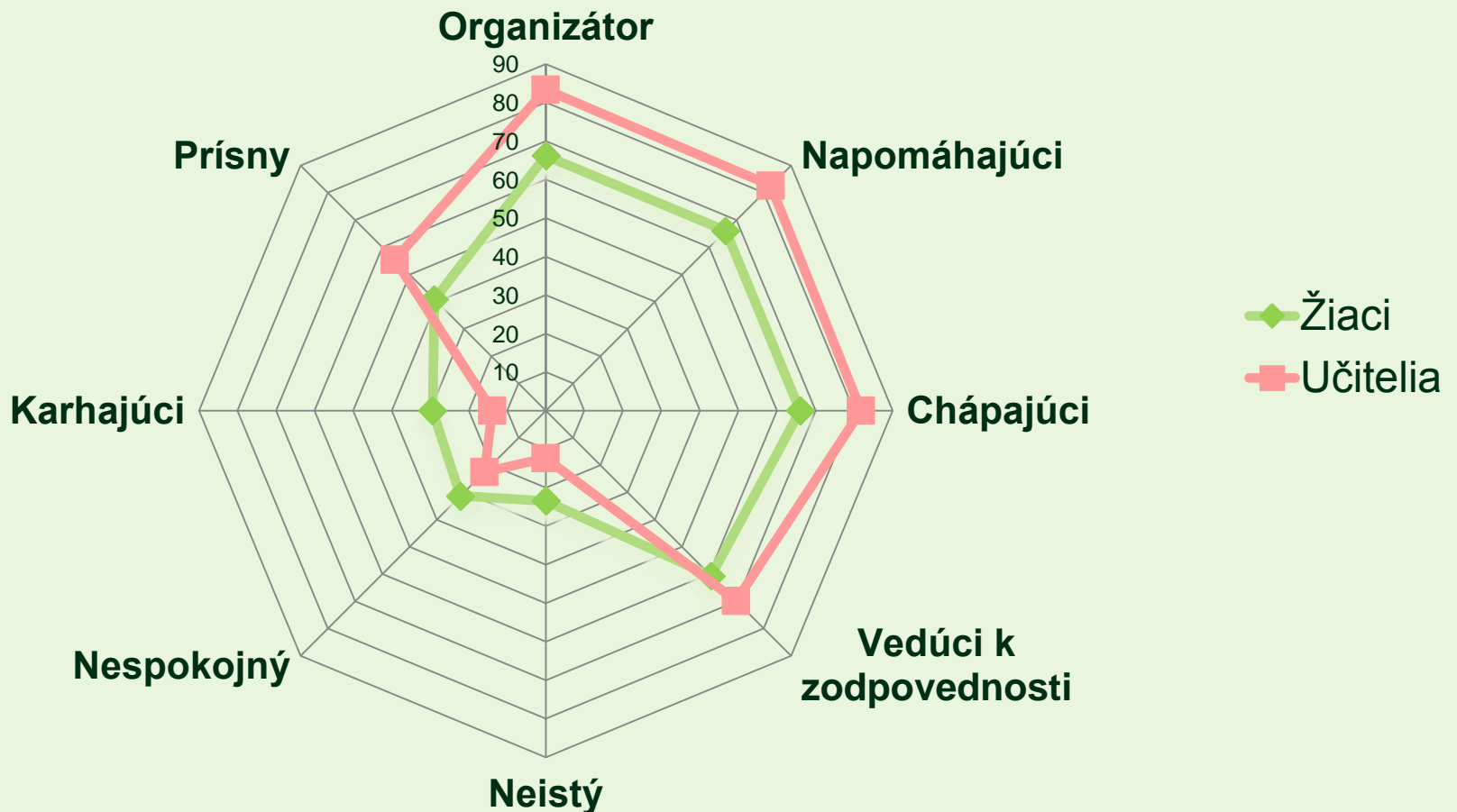
Porovnanie hodnotení žiakov podľa praxe učiteľov

VÝSLEDKY

Porovnanie hodnotenia žiakov a sebareflexie učiteľov

Porovnanie hodnotenia žiakov a sebareflexie učiteľov

VZŤAH K ŠKOLSKEJ ÚSPEŠNOSTI

9. ročník ZŠ:

- progres v kognitívnych testoch SJL a MAT (8.-9. ročník)
- T9 SJL a MAT
- prospech (I. polrok 9. ročníka)

3. ročník GYM (resp. septima) :

- progres v kognitívnych testoch SJL a MAT (2.-3. ročník)
- prospech (II. polrok 2. ročníka)

VZŤAH K ŠKOLSKEJ ÚSPEŠNOSTI

ZŠ - MAT	Prospech	T9	Progres
Organizátor	-.241**	.188**	.156
Napomáhajúci	-.218**	.130**	.137
Chápajúci	-.230**	.147**	.149
Vedúci k zodpovednosti	-.219**	.130**	.094
Neistý	.214**	-.179**	-.319**
Nespokojný	.201**	-.129**	-.253**
Karhajúci	.214**	-.141**	-.224*
Prísny	.113**	-.014	.069
celková spokojnosť	-.121**	.044*	.090

ZŠ - SJL	Prospech	T9	Progres
Organizátor	-.200**	.143**	.171
Napomáhajúci	-.206**	.106**	.152
Chápajúci	-.216**	.112**	.167
Vedúci k zodpovednosti	-.165**	.077**	.166
Neistý	.219**	-.191**	-.144
Nespokojný	.180**	-.109**	-.104
Karhajúci	.210**	-.142**	-.103
Prísny	.070**	.028	.031
celková spokojnosť	-.165**	.097**	.137

VZŤAH K ŠKOLSKEJ ÚSPEŠNOSTI

- Tesnosť vzťahu medzi úspešnosťou žiakov v T9 a interakčným štýlom učiteľa je v jednotlivých krajoch SR rôzna. Najvyššie korelácie v MAT sú v BA kraji, potom TT, v TN sú slabé a BB kraji sa nepreukázali žiadne. Najvyššie korelácie v SJL sú v NR kraji, potom ZA, v BA a KE žiadne.
- Viac korelujú výsledky v mestských ako vidieckych školách. V malých obciach (do 3000) je užší vzťah úspešnosti žiakov v T9 k záporným charakteristikám, samozrejme záporný, takže platí, že čím je učiteľ menej neistý, nespokojný, karhajúci a prísny, tým lepšie výsledky žiaci dosiahli. Naopak vo väčších mestách (BA/KE) sú to viac pozitívne charakteristiky. V SJL je tento trend menej výrazný.
- U dievčat je korelačný vzťah medzi interakčnými štýlmi učiteľa a úspešnosťou v T9 silnejší (viac v MAT).

VZŤAH K ŠKOLSKEJ ÚSPEŠNOSTI

	Podpriemerný numerický test		Priemerný numerický test		Nadpriemerný numerický test	
	Prospech	Úspešnosť	Prospech	Úspešnosť	Prospech	Úspešnosť
MAT T9						
MAT Organizátor	-.119 [*]	.047	-.238 ^{**}	.186 ^{**}	-.216	.230
MAT Napomáhajúci	-.167 ^{**}	.070	-.223 ^{**}	.141 ^{**}	-.308 [*]	.163
MAT Chápajúci	-.188 ^{**}	.035	-.230 ^{**}	.158 ^{**}	-.251	.151
MAT Vedúci k zodpovednosti	-.163 ^{**}	.020	-.239 ^{**}	.155 ^{**}	-.228	.139
MAT Neistý	.170 ^{**}	-.136 ^{**}	.172 ^{**}	-.121 ^{**}	.271	-.236
MAT Nespokojný	.122 ^{**}	-.081	.199 ^{**}	-.111 ^{**}	.220	-.224
MAT Karhajúci	.130 ^{**}	-.064	.225 ^{**}	-.150 ^{**}	.242	-.270 [*]
MAT Prísny	.089	-.028	.161 ^{**}	-.049	.235	-.135

	Podpriemerný verbálny test		Priemerný verbálny test		Nadpriemerný verbálny test	
	Prospech	Úspešnosť	Prospech	Úspešnosť	Prospech	Úspešnosť
SJL T9						
SJL Organizátor	-.157 ^{**}	.136 ^{**}	-.198 ^{**}	.138 ^{**}	-.171 [*]	.155 [*]
SJL Napomáhajúci	-.144 ^{**}	.047	-.224 ^{**}	.125 ^{**}	-.178 [*]	.155 [*]
SJL Chápajúci	-.177 ^{**}	.071	-.213 ^{**}	.115 ^{**}	-.172 [*]	.125
SJL Vedúci k zodpovednosti	-.127 ^{**}	.036	-.149 ^{**}	.065 [*]	-.156	.094
SJL Neistý	.163 ^{**}	-.165 ^{**}	.181 ^{**}	-.160 ^{**}	.086	-.079
SJL Nespokojný	.148 ^{**}	-.105 [*]	.188 ^{**}	-.122 ^{**}	.036	-.015
SJL Karhajúci	.152 ^{**}	-.125 ^{**}	.197 ^{**}	-.126 ^{**}	.070	-.093
SJL Prísny	.094	-.019	.069 [*]	.024	-.084	.079

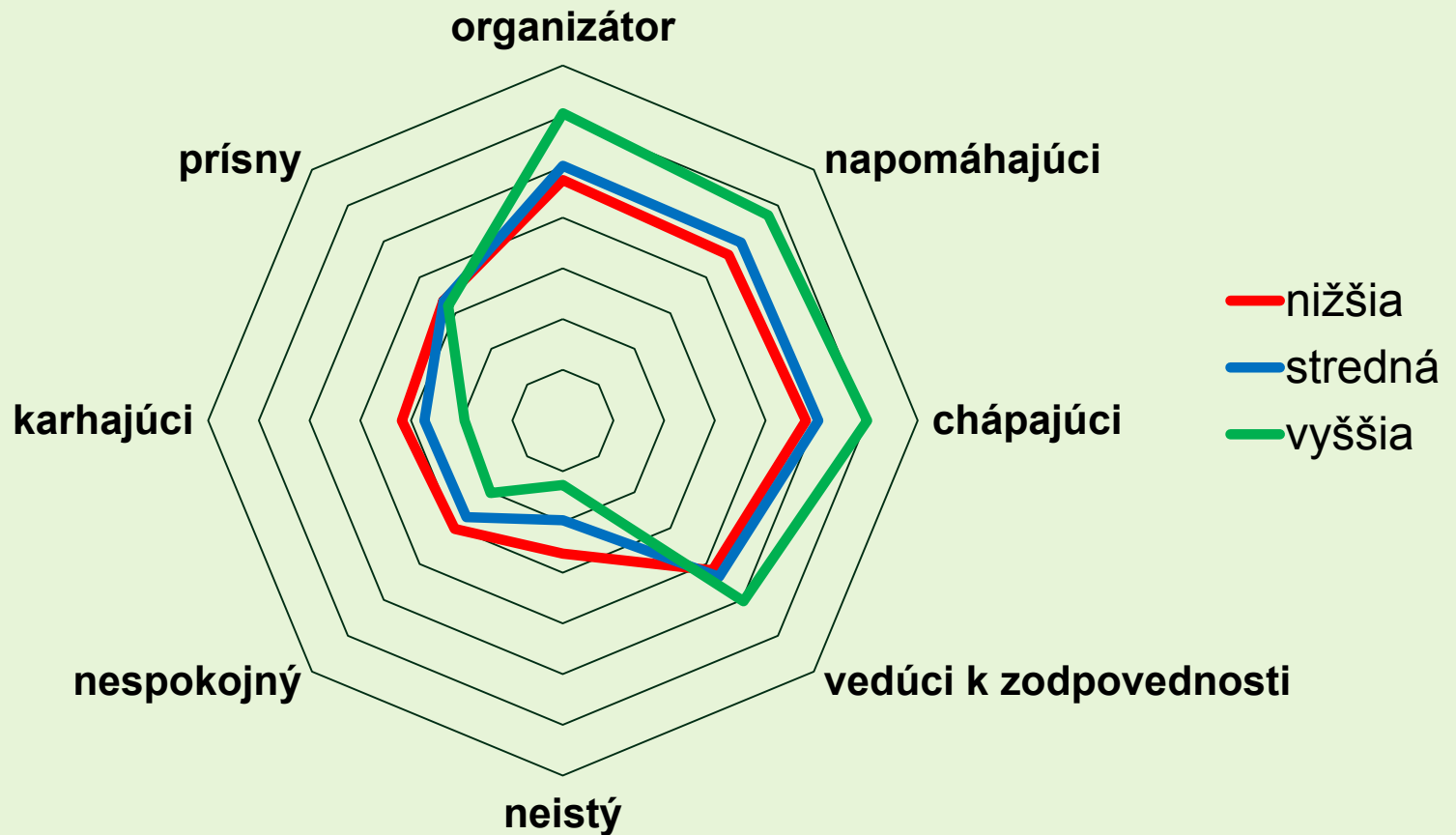
VZŤAH K ŠKOLSKEJ ÚSPEŠNOSTI

ZŠ - MAT	Prospech	T9	Progres
Organizátor	-.241**	.188**	.156
Napomáhajúci	-.218**	.130**	.137
Chápajúci	-.230**	.147**	.149
Vedúci k zodpovednosti	-.219**	.130**	.094
Neistý	.214**	-.179**	-.319**
Nespokojný	.201**	-.129**	-.253**
Karhajúci	.214**	-.141**	-.224*
Prísny	.113**	-.014	.069
celková spokojnosť	-.121**	.044*	.090

ZŠ - SJL	Prospech	T9	Progres
Organizátor	-.200**	.143**	.171
Napomáhajúci	-.206**	.106**	.152
Chápajúci	-.216**	.112**	.167
Vedúci k zodpovednosti	-.165**	.077**	.166
Neistý	.219**	-.191**	-.144
Nespokojný	.180**	-.109**	-.104
Karhajúci	.210**	-.142**	-.103
Prísny	.070**	.028	.031
celková spokojnosť	-.165**	.097**	.137

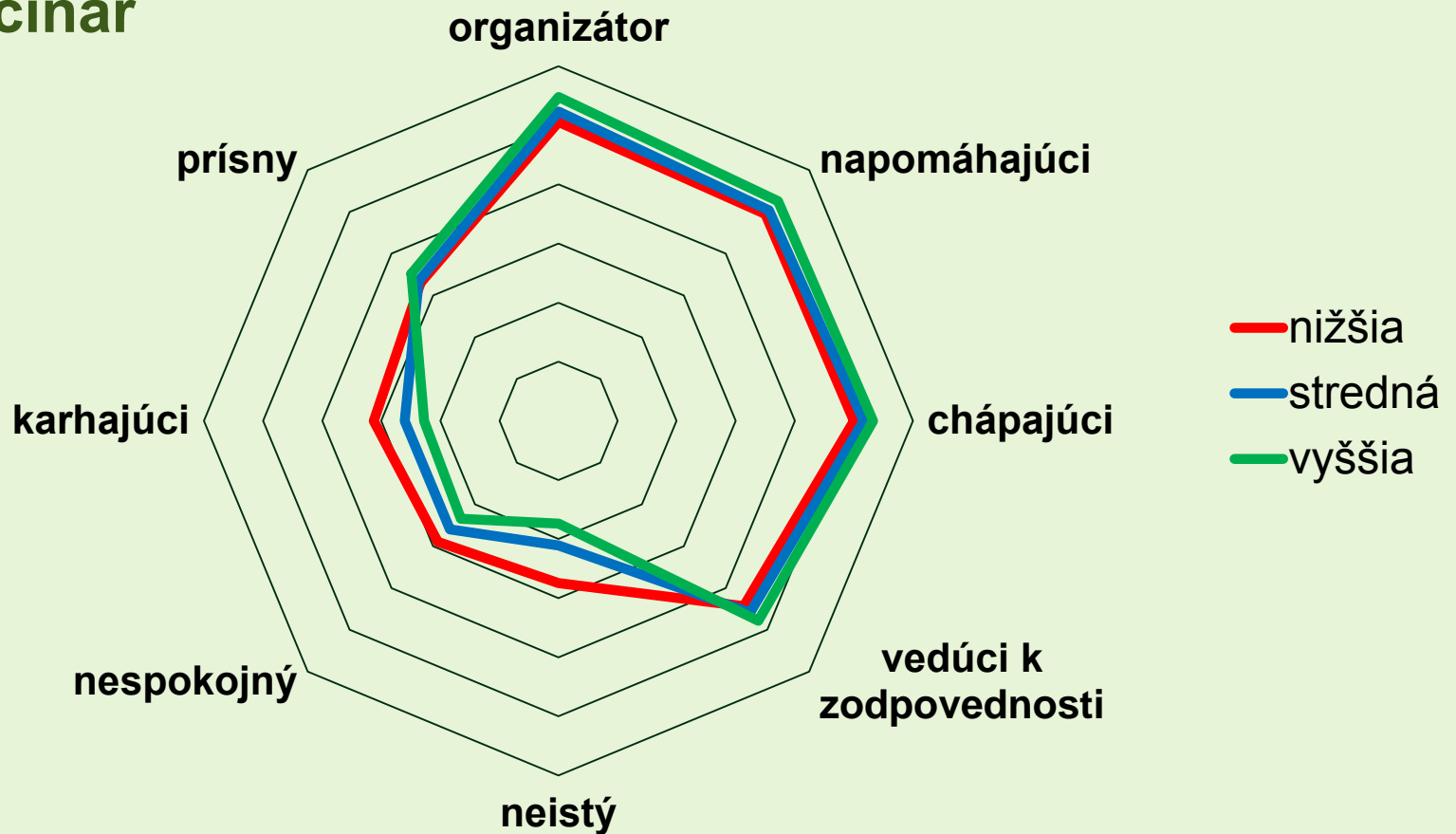
ŠKOLSKÁ ÚSPEŠNOSŤ NAPRIEČ TESTAMI A INTERAKČNÉ ŠTÝLY UČITEĽA ZÁKLADNÉ ŠKOLY

Matematikár

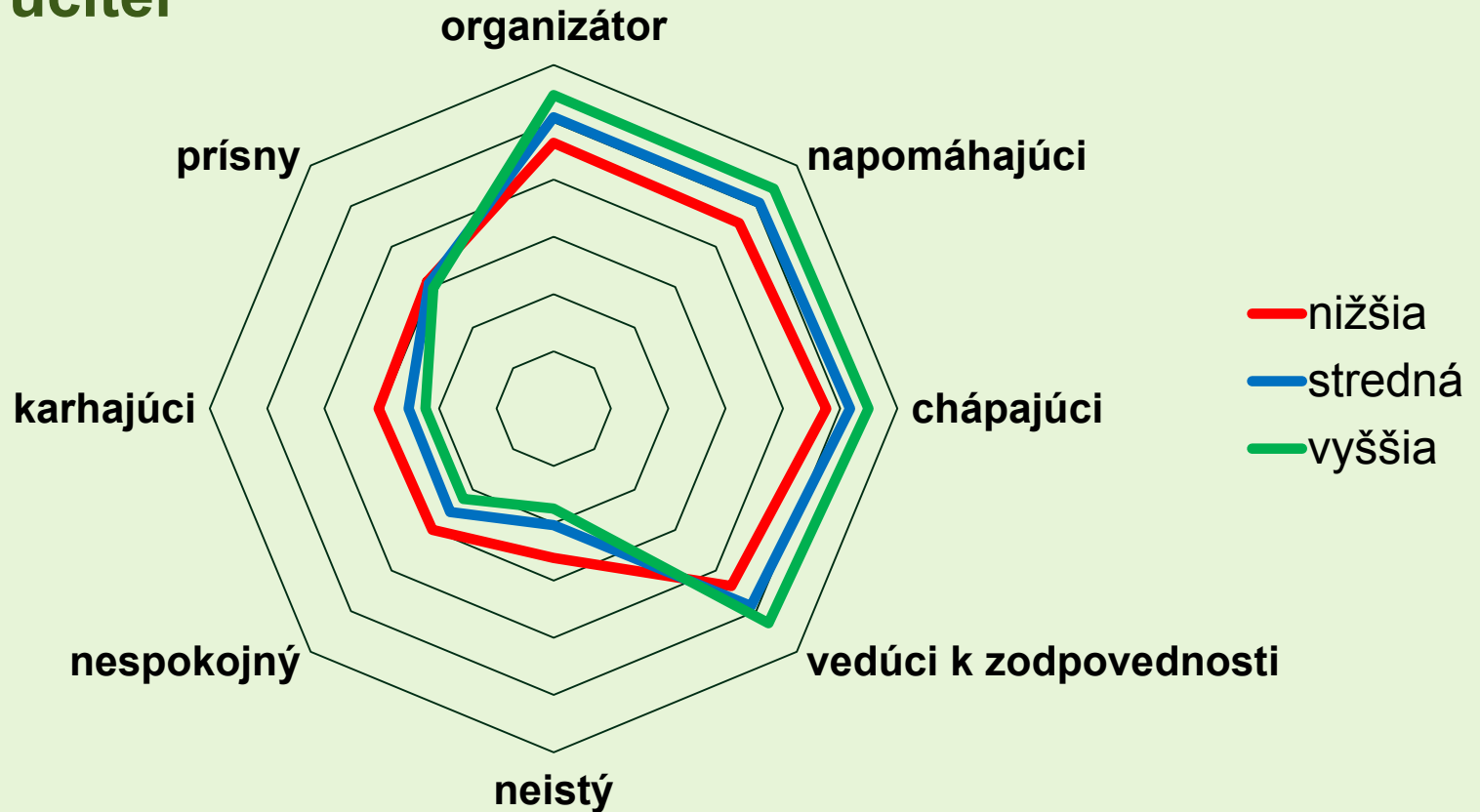
ŠKOLSKÁ ÚSPEŠNOSŤ NAPRIEČ TESTAMI A INTERAKČNÉ ŠTÝLY UČITEĽA ZÁKLADNÉ ŠKOLY

Slovenčinár

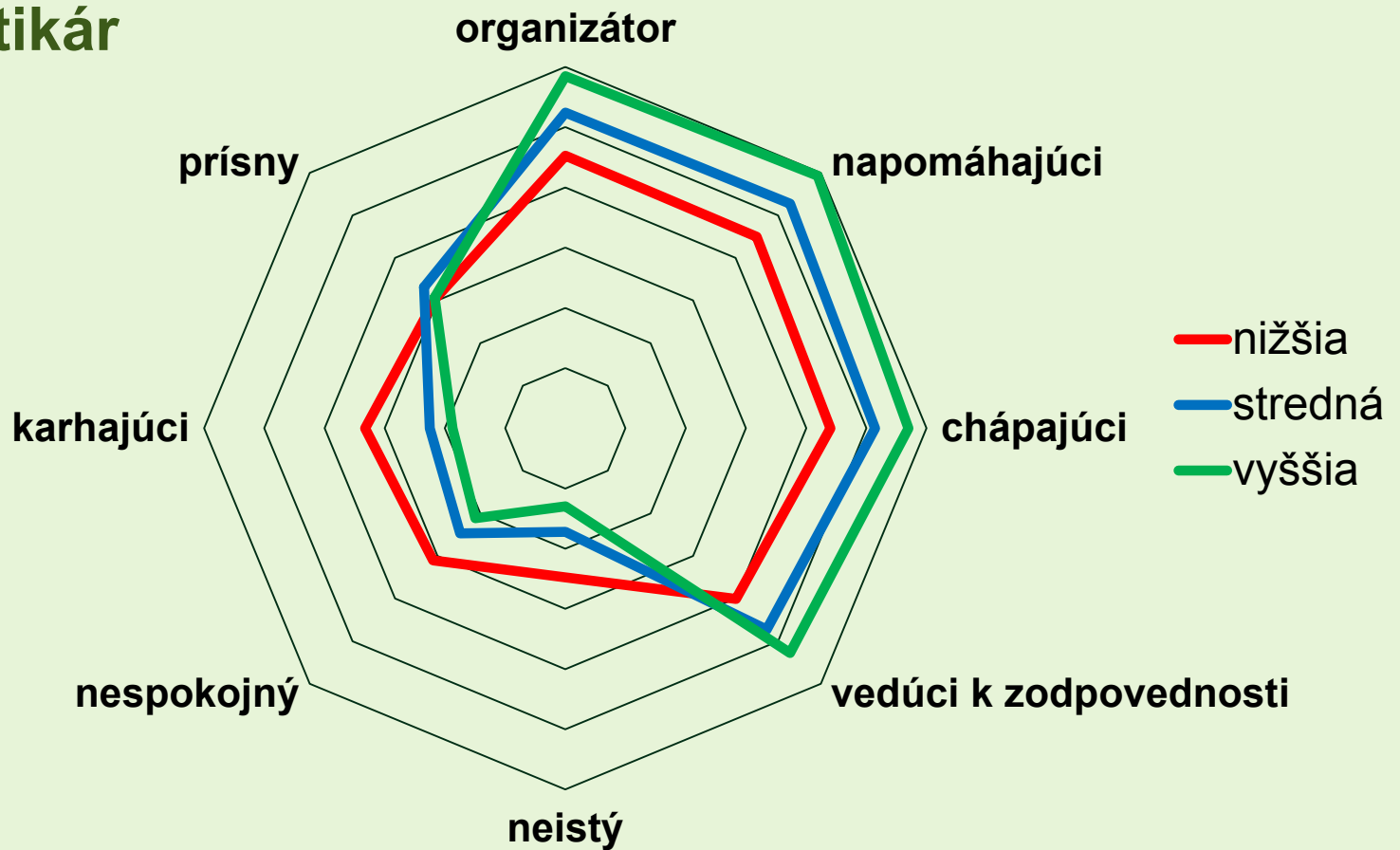
ŠKOLSKÁ ÚSPEŠNOSŤ NAPRIEČ TESTAMI A INTERAKČNÉ ŠTÝLY UČITEĽA ZÁKLADNÉ ŠKOLY

Triedny učiteľ

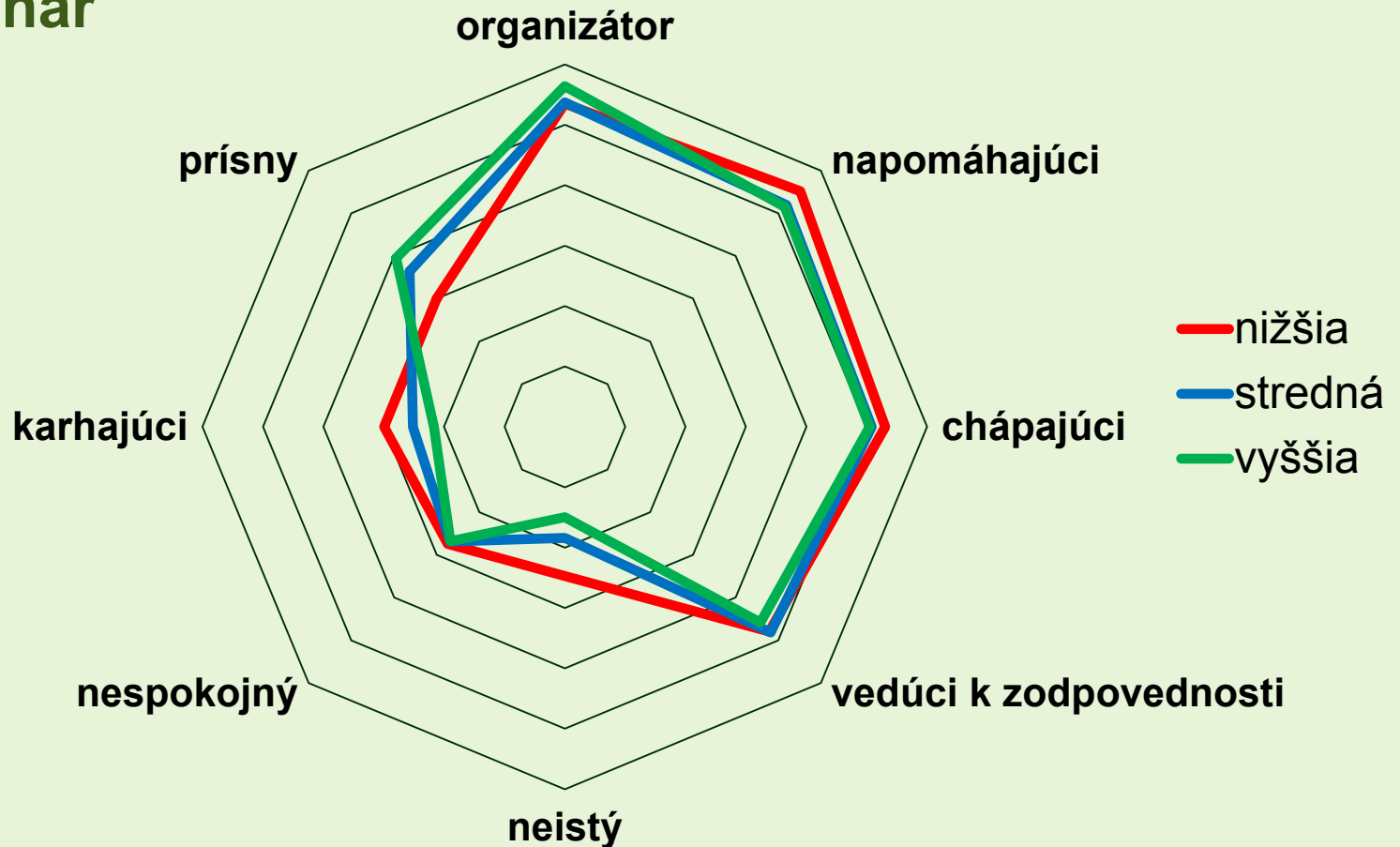
ŠKOLSKÁ ÚSPEŠNOSŤ NAPRIEČ TESTAMI A INTERAKČNÉ ŠTÝLY UČITEĽA GYMNÁZIÁ

Matematikár

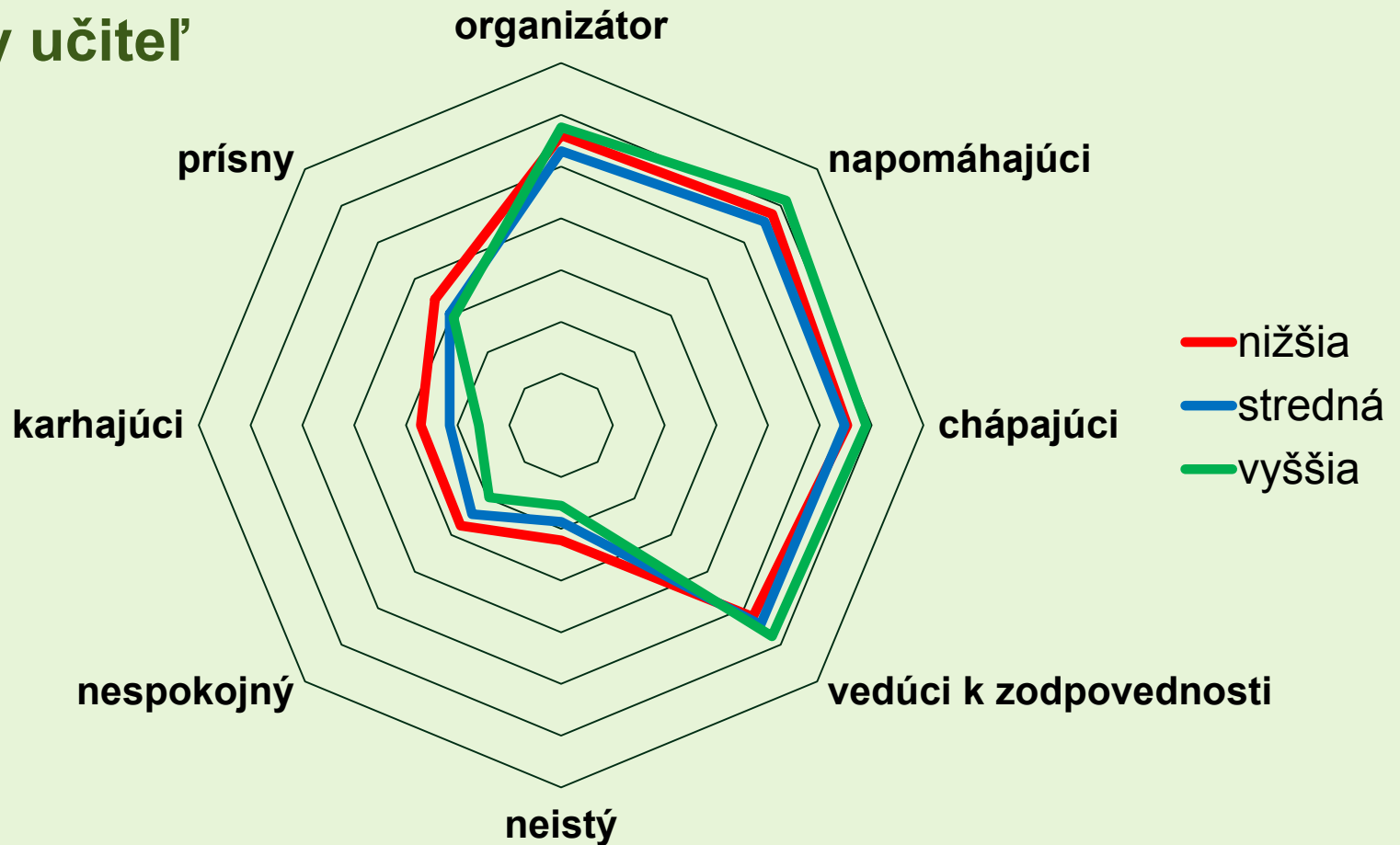
ŠKOLSKÁ ÚSPEŠNOSŤ NAPRIEČ TESTAMI A INTERAKČNÉ ŠTÝLY UČITEĽA GYMNÁZIÁ

Slovenčinár

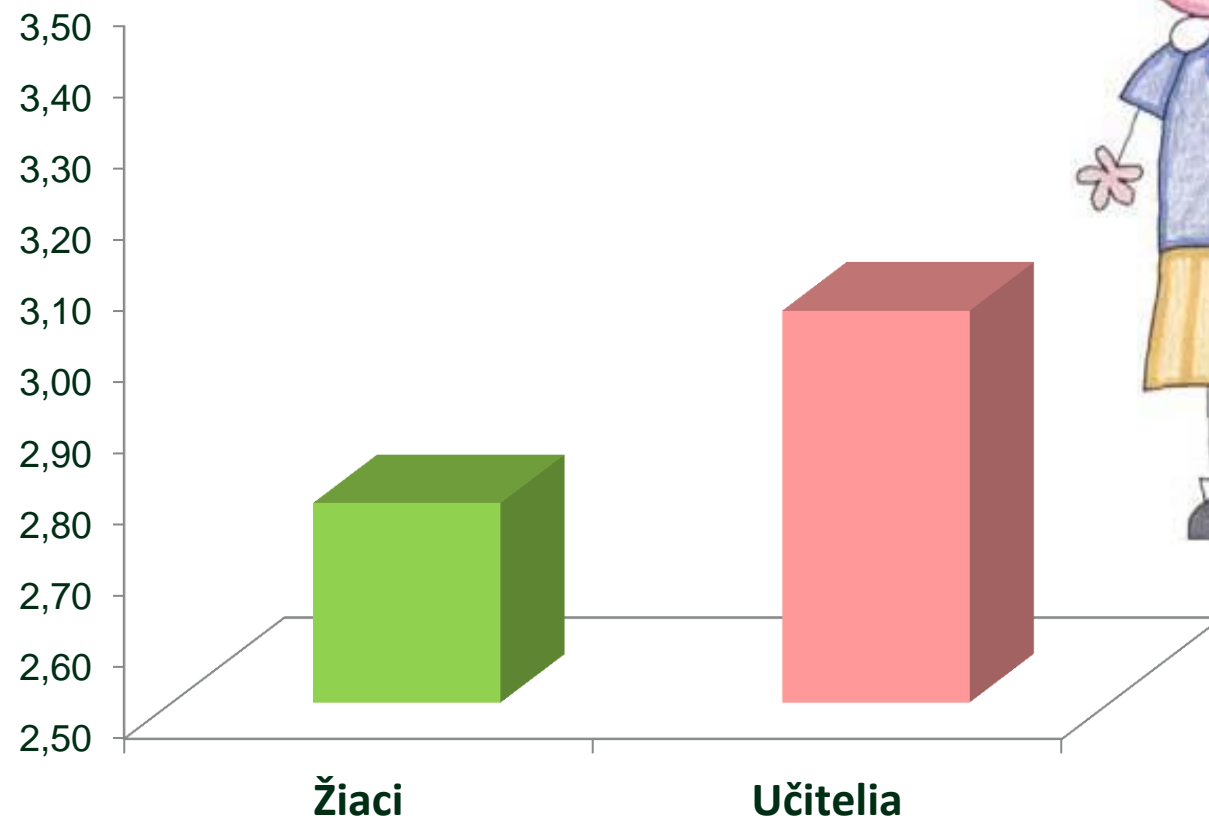
ŠKOLSKÁ ÚSPEŠNOSŤ NAPRIEČ TESTAMI A INTERAKČNÉ ŠTÝLY UČITEĽA GYMNÁZIÁ

Triedny učiteľ

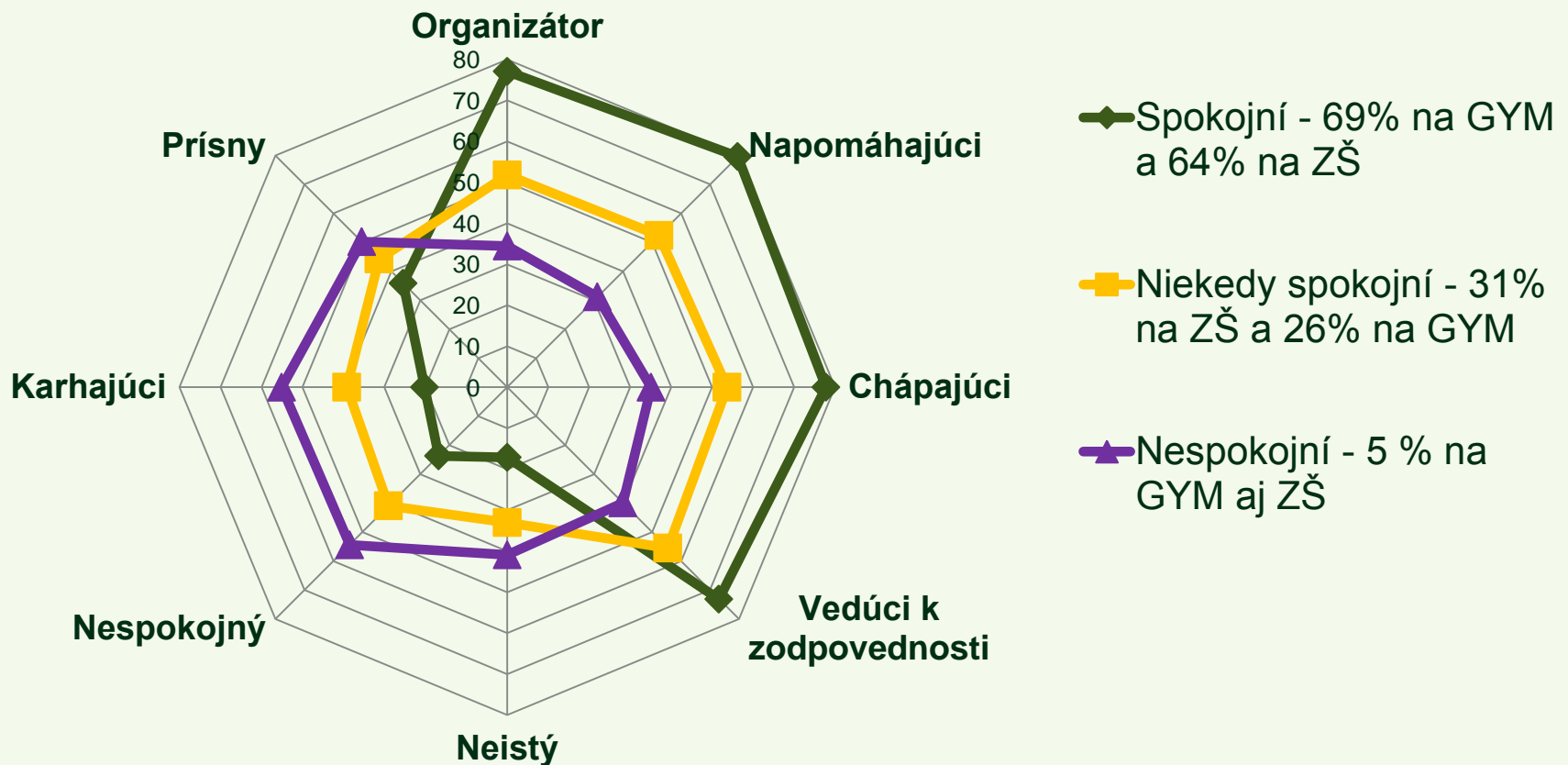

SPOKOJNOSŤ SO VZŤAAMI

SPOKOJNOSŤ SO VZŤAAMI

SPOKOJNOSŤ SO VZŤAAMI

Korelačné vzťahy k hodnoteniu učiteľov žiakmi

Spokojnosť so vzťahmi	Matematikári	Slovenčinári	Triedni
Organizátor	.771 ^{**}	.780 ^{**}	.752 ^{**}
Napomáhajúci	.774 ^{**}	.802 ^{**}	.800 ^{**}
Chápajúci	.713 ^{**}	.740 ^{**}	.733 ^{**}
Vedúci k zodpovednosti	.620 ^{**}	.660 ^{**}	.657 ^{**}
Neistý	-.483 ^{**}	-.521 ^{**}	-.490 ^{**}
Nespokojný	-.597 ^{**}	-.611 ^{**}	-.599 ^{**}
Karhajúci	-.591 ^{**}	-.612 ^{**}	-.609 ^{**}
Prísny	-.336 ^{**}	-.306 ^{**}	-.277 ^{**}

ODPORÚČANIA UČITEĽOV

- Rodina – záujem rodičov o dianie v škole, spolupráca, vzťahy.
- Čas – menej administratívy, menej žiakov v triede (delené hodiny), viac spoločných hodín, učiť viac rokov.
- Mimoškolské aktivity - výlety, exkurzie, spoločenské a športové podujatia.
- Záujem žiakov o učenie - motivácia, zodpovednosť, menej absencií.
- Vyšší spoločenský status učiteľa a hodnoty vzdelania v spoločnosti.
- Lepšie pracovné podmienky a materiálno-technické zabezpečenie.
- Viac podpory pre učiteľov – relax, psychohygiena.
- Komunikácia, tolerancia, dôvera a úprimnosť, trpezlivosť, ochota a pochopenie, úcta a vzájomný rešpekt, ale aj prísnosť, spravodlivosť a dôslednosť.
- Lepšie vzťahy medzi učiteľmi navzájom aj vedením školy.
- Prísnejšia školská politika, legislatívne zmeny a vyššie nároky pri prijímaní žiakov.

ODPORÚČANIA ŽIAKOV

- *Záujem o triedu - viac komunikácie, diskusie o problémoch, vzájomné porozumenie, dôvera, empatia, tolerancia.*
- *Láskavý prístup - trpezlivosť, zhovievavosť, pochopenie pre individuálne odlišnosti, ocenenie snahy, spravodlivosť a spoľahlivosť.*
- *Optimizmus - dobrá nálada, úsmev, pozitívny prístup, neprenášať osobné problémy, ale zapojiť do učenia príbehy zo života a humorné príhody.*
- *Slušné správanie žiakov, lepšie sústredenie, dochvilnosť, menej absencií, väčší záujem žiakov o učenie a prísnejšie tresty voči podvádzaniu.*
- *Majstrovstvo učiteľa - používať spoľahlivé postupy, menšia chybovosť učiteľov a lepšia organizácia vyučovania, hravo učiť, používať inovatívne metódy, pomalšie a lepšie vysvetľovať učivo, aj pri precvičovaní učiva.*

ODPORÚČANIA ŽIAKOV

- *Podmienky na učenie - lepšie učebnice a pracovné zošity, testy na počítačoch, delené hodiny, možnosť doučovania, konzultačné hodiny, krúžok z matematiky, zapájať sa viac do olympiád, prijať praktikanta.*

- *Očakávania - menej úloh a písomky až keď tomu všetci rozumejú, radšej viac precvičovať. Menej učiva a modernejší obsah, nie tak do hĺbky, menej prísna stupnica, radšej dávať bonusy na písomkách, špeciálne odmeny za ťažké úlohy a pochvaly.*

- *Viac spoločne trávené času (mimo vyučovania) - výlety, koláčiky, pivo, kávička, pizza, zmrzlina, exkurzie, aj iné aktivity ako zacvičiť si alebo zatancovať.*

- **Pre žiakov:** *používanie telefónov, možnosť jesť a piť na hodine, kratšie hodiny, dlhšie prestávky, menej hodín v rozvrhu, viac prázdnin a riaditeľského voľna.*

- **Pre učiteľov:** *rekreačný pobyt a lepší plat.*

REPORTY

- Všeobecné informácie: počet žiakov a tried;
- vysvetlenie charakteristík dotazníka;
- cirkumplex hodnotenia žiakmi;
- porovnanie hodnotenia žiakmi so sebahodnotením;
- cirkumplexy spokojnosti žiakov;
- spoľahlivosť hodnotenia žiakmi;
- zhoda žiakov v hodnotení;
- všeobecné odporúčania žiakov na zlepšenie vzťahov.

REPORTY

Spol'ahlivost' žiakov

- konzistentnosť hodnotenia učiteľovho interakčného štýlu žiakmi jednej triedy.

Súhlas žiakov

- zhoda hodnotenia žiakov, t.j. do akej miery pri hodnotení učiteľovho interakčného štýlu žiaci jednej triedy spolu súhlasili.

DISKUSIA

- Žiaci na GYM hodnotili svojich učiteľov ako viac napomáhajúcich a vedúcich k zodpovednosti a menej neistých a karhajúcich ako žiaci na ZŠ; dievčatá vnímajú svojich učiteľov pozitívnejšie ako chlapci;

- triedni učitelia sú viac vedúci k zodpovednosti a menej prísni (len ZŠ); učitelia (muži) sú z pohľadu žiakov viac napomáhajúci a menej neistí ako ich kolegyne;

- učitelia sa vnímajú ako menej neistí, nespokojní, karhajúci a viac organizujúci, napomáhajúci, chápujúci, vedúci k zodpovednosti ale aj prísni, než ako ich vidia žiaci;

- učitelia Matematiky majú najtesnejší korelačný vzťah so školskou úspešnosťou žiakov v charakteristikách „organizátor“, „chápujúci“ a „neistý“; pre učiteľov Slovenského jazyka a literatúry sú významné aj „karhajúci“ a „nespokojný“;

- učitelia sú spokojnejší so vzťahmi ako žiaci; s cca 5,3% učiteľov nášho výskumného súboru sú žiaci nespokojní.

ĎAKUJEME ZA POZORNOST.

